

СИЛАБУС КУРСУ ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА

Галузь знань: **02 «Культура і мистецтво»**
Спеціальність: **022 Дизайн**
Ступінь вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Освітньо-професійна програма: **«Графічний дизайн»**

Рік навчання: **1**
семестр: **I, II**

Кількість кредитів: **6**
мова викладання: **українська**

КЕРІВНИК КУРСУ

ППШ: д. архіт., проф. **Дячок Оксана Миронівна**

Контактна інформація: Ternopil-oks@wunu.edu.ua, (0352) 47-50-50#19-222

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Історія мистецтва» дозволить ознайомити студентів із світовими та українськими досягненнями у сфері образотворчого мистецтва та архітектури, розкрити сутність мистецтва як форми суспільної свідомості, методу естетичного та морального виховання, засобу образного пізнання навколишнього світу; розкрити сутність та витoki українського мистецтва як форми суспільної свідомості, ідентифікації нації, методу естетичного, патріотичного та морального виховання.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1			
Виникнення та особливості мистецтва Стародавнього світу			
2 / 2	Вступ. Види і жанри мистецтва	Знати сутність, завдання й особливості навчальної дисципліни, її категоріальний апарат, історіографічні етапи дослідження. Характеризувати основні види і жанри мистецтва.	поточне опитув.

2 / 2	Найдавніше мистецтво	Виникнення мистецтва. Мистецтво епохи палеоліту. Мистецтво епохи мезоліту як новий етап у розвитку первіснообщинної творчості. Наскельні зображення неолітичних мисливців, неолітичні петрогліфи. Мистецтво епохи бронзи. Мистецтво епохи заліза. Типи мегалітичної архітектури	поточне опитув.
2 / 2	Найдавніше мистецтво на території України	Пам'ятки палеоліту. Археологічні знахідки із Кам'яної могили. Культури Трипілья та Північного Причорномор'я. Скіфо-сарматська доба. Античні міста-колонії. Слов'янські ідоли	дискусія
2 / 2	Мистецтво Стародавнього світу	Особливості образотворчого мистецтва Шумеру. Скульптурні зображення та рельєфи. Настінний живопис. Мистецтво будівництва. Роль цегли в оформленні архітектурних споруд. Прийоми ювелірного мистецтва шумерів. Релігійне начало мистецтва Вавилону. Характерні риси житла городян. Храмова та палацова архітектура. Великі гробниці фараонів, храми та настінний розпис.	поточне опитув.
4 / 4	Античне мистецтво.	Періоди античної цивілізації. Палаці у Кносі, Мікенах. Архітектура та образотворче мистецтво міст-держав Афіні і Спарти. Класична ордерна система в архітектурі та типи храмів. Система регулярного планування міст Стародавньої Греції. Афінівський Акрополь - найвідоміший акрополь у світі, його головні храми. Грецька скульптура та кераміка. Мистецтво Римської республіки, його	дискусія

		практично-розсудливий характер. Відмінності римського храму від грецького. Розвиток нової будівельної техніки. Римський форум. Типи римського житла.	
2 / 4	Мистецтво Стародавнього Сходу.	Пам'ятки мистецтва Китаю. Зразки і форми стародавнього китайського мистецтва. Старий китайський живопис. Поєднання живопису та каліграфії. Розвиток пейзажного жанру, його особлива роль у китайському живописі. Давнє мистецтво Індії. Міфічні та релігійно-символічні образи індійського мистецтва. Роль і місце скульптури. Монументальна та декоративна скульптура і храмове будівництво Індії. Типи індійського храмового зодчества. Мавзолей Тадж-Махал	тестування, модульна контрольна робота

Змістовий модуль 2

Мистецтво Середніх віків та епохи Відродження

4 / 2	Візантійське мистецтво	Античні витоки мистецтва Середніх віків. Зародження християнської доктрини та основ храмового будівництва у Ранньому середньовіччі. Періодизація візантійського мистецтва. Канонічні правила релігійних зображень. Внесок візантійської Художньої культури в мистецтво середньовічної Європи і культуру Київської Русі.	поточне опитув.
4 / 4	Романський та готичний стиль у мистецтві європейського Середньовіччя.	Художня та образна система скульптурного оздоблення романських соборів. Розвиток вітражу. Спільність і національна самобутність мистецтва романського стилю в країнах Західної й Центральної Європи. Збереження романських традицій і форм у	тестування

		<p>готичній архітектурі Німеччини. Собор святого Віта у Празі. Домінантна роль архітектури як формотворчого мистецтва. Будівельні принципи та стилістичні особливості романської архітектури. Оборонні споруди. Культова архітектура Німеччини і Франції в XI-XII ст. Франція – батьківщина готики. Архітектурна конструкція готичного собору. Готичне мистецтво Німеччини. Цегляна готика Німеччини. Розширення тематики та засобів вираження готичної скульптури, переважання круглої пластики в скульптурному оздобленні собору.</p>	
4 / 4	Відродження в Італії та на півночі Європи	<p>Культура Флоренції XV ст. Зв'язок науки з мистецтвом. Творчість Джотто. Архітектура раннього Відродження. Звернення до античної спадщини. Творчість Ф. Брунеллескі. Започаткування нових типів світських і культових споруд. Скульптура раннього Відродження. Творчість Донателло. Флорентійська школа XV ст. Мазаччо – основоположник ренесансного реалізму в живописі XV ст. Творчість С. Боттічеллі.</p>	поточне опитув.
4 / 4	Українське мистецтво XIV – першої половини XVII ст.	<p>Будова середньовічних замків. Архітектура Луцького замку. Замок в Острозі. Розбудова Львова, Чигирини, Жовкви та ін. Камянець-Подільська фортеця. Сакральна архітектура Тернопільського краю XIV – першої половини XVII ст.</p>	поточне опитування, ректорська контрольна робота.

Змістовий модуль 3

Мистецтво XVII-XIX століття

4 / 4	Мистецтво Італії XVII-XVIII ст. Мистецтво Фландрії і Голландії XVII ст	Особливість стилю бароко. Мистецтво Фландрії 17 ст. Мистецтво Іспанії 17-18 ст. Мистецтво Голландії 17 ст.	поточне опитув.
4 / 2	Мистецтво Іспанії XVII-XVIII ст. та Франції XVII – першої пол. XIX ст. Мистецтво Англії та Німеччини XVIII – першої пол. XIX ст.	Стилістичні етапи французького мистецтва XVII і XVIII ст. Класицизм в мистецтві європейських країн. Архітектура класицизму в сакральних комплексах періоду Просвітництва. План Версальського комплексу та інтер'єр палацу. Революційний класицизм в мистецтві Франції кінця XVIII ст. Реалізм і класицизм у мистецтві Англії. Німецьке мистецтво першої половини XIX ст.	поточне опитув.
2 / 2	Українське мистецтво другої половини XVII – першої половини XIX ст.	Класицизм в архітектурі XVIII – першої половини XIX століття. Розбудова міст Причорномор'я. Образотворче мистецтво. Скульптура. Живопис і графіка Тараса Шевченка.	Поточне опитування, модульна контрольна робота

Змістовий модуль 4

Мистецтво другої половини XIX ст. – початку XXI ст.

4 / 1	Реалістичне мистецтво другої пол. XIX ст. Імпресіонізм, нео- та постімпресіонізм як напрями у мистецтві.	Реалістичний напрям в європейській літературі та образотворчому мистецтві другої половини XIX століття. Соціально-критичні тенденції у творчості художників. Становлення національного пейзажу у творчості представників барбізонської школи, їх пошуки в галузі пленерного живопису. Тема життя селян у творчості Ж. Ф. Мілле. Характеристика імпресіонізму, нео- та постімпресіонізму.	поточне опитув.
4 / 1	Стиль модерн та пізній	Формування стилю модерн в	поточне

	модерн у мистецтві на рубежі XIX-XX ст	європейському мистецтві на рубежі XIX-XX ст. Ідея синтезу мистецтва під егідою архітектури. Відхід від еклектики, пошук індивідуальних архітектурних та планувальних вирішень. Стиль модерн в архітектурі Німеччини, Англії, Бельгії, скандинавських країн. Розвиток символізму та поява стилізаторських тенденцій в європейському образотворчому мистецтві.	опитув.
6 / 2	Напрями та течії мистецтва XX ст. – поч. XXI ст	Поняття «сучасна архітектура». Постмодернізм та пізній модернізм в архітектурі зарубіжних країн. Абстракціонізм, експресіонізм, кубізм, дадаїзм, сюрреалізм, фовізм, футуризм, поп-арт, оп-арт, кінетичне мистецтво та ін. у сучасному мистецтві.	дискусія
6 / 2	Сучасне українське мистецтво. Мистецтво Тернопільщини	Модерн в українському мистецтві. Пошук національного стилю в архітектурі та в мистецтві у період з XIX – поч. XX століття. Тернопільські художники та архітектори та їх вклад у світову культурно-мистецьку спадщину.	поточне опитування, ректорська контрольна робота

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер.з англ.. М.Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.
2. Абрамкіна Д. Мистецтво епохи Відродження. Парний портрет. *Мистецтво та освіта*. 2011. № 3. С. 39-42.
3. Абрамович, С. Д. Церковне мистецтво: навчальний посібник для студ. вузів. К. : Кондор, 2005. 206 с.
4. Айзексон В. Леонардо да Вінчі. Київ: Наш формат, 2019. 488 с.
5. Александр Мурашко: украинский художник европейского масштаба *Великие художники*. 2004. №28. С.28-31.

6. Александрович В. Українське мистецтво другої половини ХУІІ століття. *Історія в школах України*. 2004. №6. С.50-53.
7. Андрієвська О. Б. Образотворче мистецтво Далекого Сходу. Естетичний феномен китайського живопису: художня культура : 11 клас. *Мистецтво в школі. Музика. Образотворче мистецтво. Художня культура*. 2015. № 10. С. 24–28.
8. Антонович Е. А. Декоративно-прикладне мистецтво : посібник для студентів художньо-графічного факультету педінститутів / Е. А. Антонович, р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич. – Львів : Світ, 1992. – 271 с. : іл.
9. Архітектори Тернопілля/ упорядник В.А.Барна. Тернопіль: ТОВ «Терно-граф», 2017. 240 с.:іл.
10. Архітектура і мистецтво Київської Русі. *Все для вчителя*. 2011. № 25/27. С. 74-79.
11. Архітектура та образотворче мистецтво ХУІІст. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2004. №7. С.13-14.
12. Архітектура та образотворче мистецтво ХУІІст. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2004. №7. С.13-14.
13. Безклубенко С. Д. Всезагальна теорія та історія мистецтва. К. : Б. в., 2003. 261 с.
14. Березіна І. В. Історія зарубіжного мистецтва : навч. посіб. для студентів мистец. спец.; М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. Кам'янець-Подільський : Сисин О. В. : Абетка, 2015. 75 с.
15. Бугай В. М. Архітектура історичного міста. Монументальне мистецтво: [урок мистецтва]. *Все для вчителя*. 2013. № 8. С. 55–57.
16. Бушак С. Художники-автори українських народних картин типу "Козак Мамай". *Чумацький шлях*. 2008. № 5. С. 23-25.
17. Вінсент Ван Гог: людина і художник: до 160-річчя видатного художника / підгот. Олена Подобед. *Історія України. Шкільний світ*. 2013. № 7. С. 8–10.
18. Гонтова Л. Українське мистецтво. ІІ половина ХХ ст. К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. 112 с.
19. Горбик О. О. Історія світової середньовічної архітектури. Частина 1: Християнське храмубудування пізньоримської імперії (І–V ст.). Архітектура Візантії (V–XV ст.). Архітектура Кавказу (Грузії та Вірменії, V–XIII ст.) Київ : Фенікс, 2015. 224 с.
20. Графіка. Декоративно-прикладне мистецтво: каталог музейної збірки : [в 2 ч.]. Ч. 2 / Тернопільський обл. худ. музей ; авт. вступ. ст. І. Дуда ; [упоряд. О. М. Войтович, С. М. Бошко, О. Р. Ваврик [та ін.] ; за ред. І. М. Дуди. Тернопіль : Астон, 2008. 144 с.
21. Довженко Н., Забашта Р. ДОБА БРОНЗИ. Давня скульптура і пластика України.

- Київ: Родовід, 2009. 176с.
22. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / за заг. ред. Стівена Фартінга ; передм. Річарда Корка ; [пер. з англ. А. Пітика та ін.]. Харків : Vivat, 2019. 576 с.
 23. Кашуба-Вольвач О. Українська академія мистецтва. Історія заснування та фундатори. Київ: Родовід, 2015. 272 с.
 24. Коляда І. Казимир Малевич. Харків: Фоліо, 2018. 128 с.
 25. Кравченко, Ярослав Охрімович. Історія зарубіжного мистецтва : навч.-метод. посіб. / Ярослав Кравченко, Мелінда Стась ; М-во освіти і науки України, Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Ін-т пед. освіти соц. роботи і мистец., Каф. образотв. та декоративно-прикладного мистец. Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. 81 с.
 26. Куліш О. А. Історія зарубіжного мистецтва : навч. посіб., [відп. ред. С. В. Кашуба]. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 275 с.
 27. Лукань В. Г. Історія українського мистецтва: конспект курсу лекцій; МОНМС України, Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2012. 192 с.
 28. Мистецтво Японії: нецке, окімоно / підгот. Є. Г. Орлова. *Мистецтво в школі. Музика. Образотворче мистецтво. Художня культура*. 2011. № 6. С. 13-21.
 29. Найден О. Марія Приймаченко 100. Київ: Родовід, 2009. 200с.
 30. Народне мистецтво Тернопільщини: альбом / авт.-упоряд. М. Білоус ; ред. В. Барна. Тернопіль : Тернограф, 2006. 88 с.
 31. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України.2001. №1-2.
 32. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України.2001. №3-4.
 33. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України.2003. №1-2.
 34. Немцова В. Харківська пейзажна школа. Остання чверть XIX початок XX століття. Київ: Родовід, 2009. 272 с.
 35. Панфілова О. Г., Рублевська Н.В., Тарасюк І.І. Історія зарубіжного мистецтва: навчально-методичний посібник. Ч. 1. Тернопіль : [Вектор], 2016. 171 с.
 36. Станкевич.М. Бучач та околиці. Маленькі образки. – Львів: СКІМ, 2010. -256 с.
 37. Тищенко, О. Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII - XVIII): навчальний посібник. К. : Либідь, 1992. 192 с.
 38. Українське мистецтво та архітектура кінця XIX - початку XX ст. / відп. ред. Н. Ю. Асєєва. К. : Наук. думка, 2000. 240 с. : іл.
 39. Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. Вип. 5 / редкол.: Г. А. Скрипник, Т. В. Кара-Васильєва, О. С. Найден [та ін.]. К. : ІМФЕ

- ім. М.Т.Рильського, 2004. 270 с.
40. Ханко В. Лекції з історії мистецтва / Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю.Кондратюка. Каф. образотв. мистецтва. К. : Ханко, 2007. Зшиток 1. 2-е вид. Історія зарубіжного мистецтва від палеоліту до XII ст., 2007. 51 с.
 41. Ходж А. Н. Історія мистецтва : живопис від Джото до наших днів : [пер. з англ]. Х. : Pelican, 2012. 208 с.
 42. Хома І. Я., Сова А. О., Мина Ж. В.. Історія української культури. Навчальний посібник. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 356 с.
 43. Художник, який відкрив Україну світу: 155 років від дня народження Миколи Пимоненка / підгот. Віктор Шпак // *Урядовий кур'єр*. 2017. 18 бер. (№ 52). С. 7.
 44. Художня культура світу. Європейський культурний регіон / Н. Є. Миропольська, Е. В. Белкіна, Л. М. Масол, О. І. Оніщенко – Київ : Вища школа, 2001. – 191 с.
 45. Черкес Б. Національна ідентичність в архітектурі міста. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. 268 с.
 46. Черкес Б. С., Лінда С. М. Архітектура сучасності: остання третина ХХ – початок ХХІ століть. Навчальний посібник. Друге видання. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 384 с.
 47. Шевцова Г. Історія японської архітектури і мистецтва : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.]; М-ва освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. – К. : Грані-Т, 2011. 231 с. : іл., табл.
 48. Шевцова Г.В. Генеза української дерев'яної церкви: світовий контекст і унікальність. Харків-Київ: Видавець Олександр Савчук, 2019. 276 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Короткий курс лекцій з дисципліни «Історія мистецтв» (https://studme.com.ua/1691041013552/kulturologiya/istoriya_iskusstv_.htm)
2. ТОП-10 найбільших і найдавніших музеїв світу (<http://prostir.museum/ua/post/11847>)
3. Первісне мистецтво (https://stud.com.ua/13555/kulturologiya/pervisne_mistetstvo)
4. Мистецтво стародавнього Єгипту та Месопотамії https://stud.com.ua/13557/kulturologiya/mistetstvo_starodavnogo_yegiptu_mesopotamiyi
5. Історія мистецтв - Підручники для студентів онлайн (https://stud.com.ua/13552/kulturologiya/istoriya_mistetstv)
6. Історія мистецтв - Навчальні матеріали онлайн (https://pidruchniki.com/75202/kulturologiya/istoriya_mistetstv)
7. Мистецтво XVII–XVIII ст. в Україні - Історія мистецтв -
8. (https://pidruchniki.com/75226/kulturologiya/mistetstvo_xvii-xviii_ukrayini).

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (РКР)	Заліковий модуль 3 (тренінг, КППЗ)	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20 %	20 %	20 %	40%	100 %
1. Усне опитування під час занять. (6 тем по 5 балів = 30 балів) 2. Письмова робота = 70 балів.	1. Усне опитування під час занять (9 тем по 4 бали = 36 балів). 2. Письмова робота = 64 бали.	1. Написання та захист КППЗ = 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу = 20 балів.	1. Тестові завдання (5 тестів по 6 балів за тест) – макс. 30 балів 2. Теоретичні питання (2 питання) – по 35 балів, макс. 70 балів.	

Шкала оцінювання

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	А (відмінно)
85–89	добре	В (дуже добре)
75–84		С (добре)

65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

**Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна**

№ з/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-16
2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft)	1-16
3.	Інформаційна мережа ІНТЕРНЕТ	1-16